

ВИЛЕНСКИЙ ВЪСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

9.

KURYER WILEŃSKI GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 30-го Января. — 1848 — Wilno. PIĄTEK, 30-go Stycznia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 24-го Января.

Высочайшій Рескриптъ,

даннѣй на имя Предсѣдательствающаго въ Московскомъ Опекунскомъ Свѣтѣ, Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника Князя Голицына.

Князь Сергій Михайловичъ! Долголѣтнее служеніе ваше Престолу ознаменовано отличными и важными заслугами. Вступивъ на поприще сего служенія въ Царствованіе Императрицы Екатерины II, и проходя оное при покойныхъ Императорахъ Павлѣ I и Александрѣ I, вы непрерывно посвящали труды ваши на пользу общественную. Незабвенная Родительница Наша, Императрица Марія Теодоровна, цѣня возвы-

С М Ъ С Ъ.

Абд-эль-Кадеръ.

(Продолженіе).

Вскорѣ послѣ своего избранія, Абд-эль-Кадеръ одержалъ при Мактѣ незначительную побѣду, которая упрочила его власть и силу. Увѣренный въ преданности Арабовъ, обитающихъ въ Западномъ - Алжирѣ, султанъ началъ ихъ преобразовывать, о чемъ думалъ уже съ давняго времени. Не надмѣваясь, какъ другіе вожди арабскіе, маловажнымъ успѣхомъ при Мактѣ, онъ понималъ, что одолженъ имъ единственно однимъ случайнымъ обстоятельствомъ и что нестройныя толпы бедуиновъ, не взирая на ихъ храбрость и многочисленность, не устоятъ передъ тактикою европейскіхъ войскъ. Въ это-то время онъ образовалъ свои регулярныя баталіоны и своихъ красныхъ всадниковъ, которые доказали Французамъ, что, уступая имъ въ военномъ искусствѣ, они не уступаютъ имъ въ храбрости.

При содѣйствіи этихъ баталіоновъ онъ положилъ таксу на товары, учредилъ подати, издалъ тарифъ и сталъ давать войску определенное жалованье и награды за особенные подвиги, чѣмъ вполне привлекъ къ себѣ сердца солдатъ своихъ. Во многихъ городахъ онъ основалъ запасныя магазины и арсеналы. Вопреки прежнимъ африканскимъ варварскимъ обычаямъ,

WІADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 24-go Stycznia.

NAJWYŻSZY RESKRYPT.

do Prezydującego w Radzie Opiekunczej Moskiewskiej, Rzeczywistego Radcy Tajnego Xięcia Golicyna.

Xiążę Sergiuszu synu Michała! Długoletnia służba wasza Tronowi, oznaczoną została znakomitemi i ważnemi zasługami. Wszedłszy w zawód tѣj służby za panowania CESARZOWEJ KATARZYNY II, i pełniąc ją przy błogostawionej pamięci CESARZACH PAWLE I i ALEXANDRZE I, poświęcaliście ciągle swe prace dla dobra powszechnego. Niezapomniana Rodzicielka NASZA, CESARZOWA MARYA TEODORÓWNA, oceniając wielkie zalety wasze, położyła w was

ROZMAITOŚCI.

ABD-EL-KADER.

(Ciąg dalszy.)

Wkrótce po swoim obiorze, Abd-el-Kader odniósł pod Makta nie wielkie zwycięstwo, które utwierdziło jego władzę i potęgę. Zaufany w przywiązaniu Arabów, mieszkających w Zachodniej Algierji, nowy Sułtan przystąpił wnet do ich reorganizacyi, o czѣm już oddawna zamysłał. Nie pyszniąc się, jak inni Arabscy naczelnicy, mało znaczącym powrotem pod Makta, pojmował on dobrze, że winien był tę wygranę jedynie przypadkowym okolicznościom, i że nieporządne tłumy bедуиновъ nie potrafią oprzeć się taktyce wojsk europejskich. W tym właśnie czasie utworzył swoje regularne баталіоны i swoich czerwonych jeźdźców, którzy wkrótce dowiedli Francuzom, że ustępując im w sztuce wojennej, nie ustępują bynajmniej w waleczności.

Przy pomocy tych баталіоновъ, Abd-el-Kader nałożył cło na towary, ustanowił podatki, ogłosił taryfę celną i zaczął płacić wojsku żołd stały, jako też dawać nagrody za szczególne odznaczenie się, przez co zjednał serca wszystkich swoich żołnierzy. W wielu miastach założył zapasne magazyny i arsenaly. Wbrew uprzednim barbarzyńskim w Afryce zwyczajom, Abd-el-Kader zalecił jak

шенныя качества ваши, облекла васъ особымъ довѣріемъ, поручивъ вамъ главный надзоръ за учебными и благотворительными въ Москвѣ заведеніями, которыя, вмѣстѣ съ прочими Ея учрежденіями, были постояннымъ предметомъ нѣжнѣйшихъ попеченій Ея чадолюбиваго сердца. Неусыпное и полезное дѣятельностію вашею въ исполненіи сей священной обязанности, вы заслужили искреннее уваженіе и глубокую признательность Императрицы. Оставаясь понинѣ подѣ главнымъ наблюдениемъ вашимъ, Московскія заведенія постепенно распространялись, совершенствовались и достигли той степени благоустройства, на которой, къ истинному Моему удовольствію, Я нахожу ихъ при личныхъ Моихъ посѣщеніяхъ. За такую долговременную и примѣрную службу вашу, при исполненіи и другихъ обязанностей, на васъ возложенныхъ, пріятнымъ долгомъ поставляя изъяснить вамъ особенное Мое благоволеніе и признательность, Я препровождаю вамъ, по случаю совершающагося нынѣ пятидесятилѣтія со времени пожалованія васъ въ Дѣйствительные Камергеры Императорскаго Двора, осыпанный алмазами портретъ Мой, для носенія въ петлицѣ.

Пребываю вамъ навсегда благосклоннымъ.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО
ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

Въ С. Петербургѣ,
17 Декабря 1847 года.

Высочайшею Грамотою, 6-го Декабря 1847 г., Всемилостивѣйше пожаловавъ Кавалеромъ Ордена Бѣлаго Оrlа, Директоръ Департамента Государственнаго Казначейства, Тайный Совѣтникъ *Княжевичъ*.

— Высочайшими Приказами, по Гражданскому Вѣдомству, 18-го, 21 и 28 Декабря, Всемилостивѣйше произведены за выслугу лѣтъ: изъ Надворныхъ Совѣтниковъ въ Коллежскіе Совѣтники: Старшіе Учителя Виленской Гимназіи: *Виноградовъ* и *Пасловскій*; изъ Коллежскихъ Ассессоровъ въ Надворные Совѣтники: Почетный Смотритель Свенцянскаго Уѣзднаго Училища *Ходзько* и Старшій Учитель Виленскаго Дворянскаго Института *Здановичъ*; изъ Титулярныхъ Совѣтниковъ въ Коллежскіе Ассессоры: Старшій Учитель Свенцянскаго Уѣзднаго для Дворянъ Училища *Монюшко*; изъ Коллежскихъ Секретарей въ Титулярные Совѣтники: Младшій Учитель Лидскаго Уѣзднаго Дворянскаго Училища *Гилбертъ*, исправляющій должность Младшаго Учителя Виленскаго Дворянскаго Института *Мале*, и Письмоводитель и Казначей IV Дирекціи Варшавской Телеграфической Линіи, *Саульскій*; изъ Губернскихъ въ Коллежскіе Секретари: Редакторъ Виленскаго Вѣстника *Одынецъ* и сверх-

Абд-эль-Кадеръ издалъ строжайшія постановленія, предписывавшія какъ-можно-лучше обращаться съ плѣнными Французами; онъ всеми силами старался свирѣпнымъ бедуинамъ внушить состраданіе къ ихъ плѣнникамъ. Онъ завелъ разнѣ плѣнныхъ и предписалъ мулламъ, въ ихъ всенародныхъ молитвахъ, повторять эти прекрасныя слова: „Аллахъ повелѣваетъ проливать кровь только въ битвахъ и щадить побѣжденныхъ и безоружныхъ.“

Разсказываютъ анекдотъ, свидѣтельствующій о присутствіи духа, хладнокровіи и великодушіи этого вождя бедуиновъ. Какой то Негръ, посланный могущественными врагами умертвить эмира, не взирая на бдительность стражи, окружающей селу (дворецъ султана), проникъ въ шатеръ, гдѣ Абд-эль-Кадеръ присутствовалъ въ совѣтѣ. Увидя эмира, убійца почувствовалъ внезапныя угрызенія совѣсти, переломилъ свой кинжалъ и сказалъ, упавъ челою къ землѣ:

„Я прицѣль умертвить тебя, но увидѣлъ на главѣ твоей вѣнецъ пророка. Сердце во мнѣ задрожало, и рука моя не могла подняться для удара. Я подлый и гнусный рабъ: карай меня—я заслужилъ смерть!“

Абд-эль-Кадеръ утаилъ въ себѣ сильное волненіе, которое ощущалъ при этомъ разсказѣ. Онъ величественно всталъ съ ковра, на которомъ сидѣлъ, подошелъ къ негру, распростертому на землѣ, положилъ ему руку на голову и сказалъ съ кротостію:

— Встань, несчастный. Аллахъ прощаетъ раскаявающихся, и я, рабъ его, не могу осудить тебя. Негръ, воздай благодарность пророку за то, что пришелъ сюда, ибо мнѣ стоить коснуться до тебя пальцемъ, чтобы ты обратился на путь истинны. Ты

сpecially зафание, поручивъ вамъ главный дозоръ надъ закладками науковыми и добродѣтельными въ Москвѣ, которые, wraz z innymi Jej instytucjami, były ciągłym przedmiotem najtkliwszej pieczołowitości Jej opiekunczego serca. Przez niezmordowaną i pożyteczną czynność waszą w wypełnianiu tego świętego obowiązku, zasłużyliście na szczerą szacunek i głęboką wdzięczność CESARZOWEJ. Pozostając dotąd pod głównym czuwaniem waszem, zakłady Moskiewskie stopniowo rozprzestrzeniały się, udoskonalały i doszły do tego stopnia urządzenia, na jakim, z prawdziwym Mojem zadowoleniem, znajdowałem je w czasie osobistych Moich odwiedzin. Za tak długoletnią i wzorową służbę waszą, obok wypełniania innych, na was włożonych obowiązków, poczytując Sobie za przyjemność oświadczyć wam szczególnie Moje zadowolenie i wdzięczność, przesyłam wam, z powodu upływającego teraz pięćdziesięciolecia, od czasu nominacji waszej na Rzeczywistego Szambelana Dworu CESARSKIEGO, osypany brylantami portret Moją, do noszenia w petlicy.

Pozostaję na zawsze ku wam przychylnym.

Na oryginale własną JEJ CESARSKIEJ MOJOCI
ręką podpisano:

НИКОЛАЯ.

St. Petersburg,
17-go Grudnia 1847 roku.

Przez Najwyższy Dyplomata, z d. 6-go Grudnia r. z., Najmilszemu mianowany został Kawalerem Orderu Orła Białego, Dyrektor Departamentu Kasy Państwa, Radzca Tajny *Kniazewicz*.

— Przez Najwyższe Rozkazy Bienne, w Wydziale Cywilnym, dnia 18, 21 i 28 Grudnia, Najlaskawiej mianowani, za wyługę lat: Radzca Dworu Radzcami Kollegialnemi: Starsi Nauczyciele Gymnazjum Wileńskiego: *Winoogradow* i *Pawłowski*; — Kollegialni Assessorowie Radzcami Dworu: Honorowy Kurator Świeciański Szkoły Powiatowej *Chodźko*, i Starszy Nauczyciel Wileńskiego Instytutu Dworzańskiego *Zdanowicz*; — Radzca Honorowy Kollegialnym Assesorem: Starszy Nauczyciel Świeciański Szkoły Powiatowej *Monuszko*; — Kollegialni Sekretarze Radzcami Honorowymi: Młodszy Nauczyciel Lidzkiej Szkoły Powiatowej *Lilbert*; sprawujący obowiązek Młodszeo Nauczyciela Wileńskiego Instytutu Dworzańskiego *Malé*, Sekretarz i Kassyer IV Byrcekyi Warszawskiej Linii Telegraficznej *Sulsk*; — Gubernialni Kollegialnymi Sekretarzami: Redaktor Kurjera Wileńskiego *Odyniec*, i nad-etatowy Nauczyciel Wileńskiego Instytutu Dworzańskiego *Anderson*.

najsurowiej dobre obchodzenie się z jeńcami francuzkimi, i używał wszelkich sposobów, aby wpoił w dzikich beduinów uczucie litości ku jeńcom chrześcijańskim. Zaprowadził wymianę niewolników, i zalecił mułłom, powtarzać w publicznych modlitwach te piękne słowa: „Allah rozkazuje przelewać krew tylko w bitwach, a oszczędzać zwyciężonych i bezbronych.“

W tym właśnie czasie zdarzył się wypadek, który w pełnem świetle okazał przytomność umysłu, zimną krew i wspaniałomyślność młodego wodza beduinów. Jakś Murzyn, nasadzony przez potężnych nieprzyjaciół aby zabił Emira, mimo czujności straży otaczającej osobę Sultana, wkradł się do jego namiotu, gdzie właśnie Abd-el-Kader przewodniczył na radzie. Ujrzawszy Emira, zbójca uczuł nagle niezwyčajną zgrzyotę sumienia, i złamawszy z zapalem swój sztylet, upadł twarzą na ziemię, i zawołał:

„Przyszedłem aby cię zabić, ale ujrzałem nad czołem twojem wieniec jasności Proroka. Serce we mnie zaдрżało i ręka moja nie mogła się podnieść. Jestem podłym i nieczemnym niewolnikiem; skarz mię, bo zasłużyłem na śmierć!“

Abd-el-Kader pokromił w sobie gwałtowne wzruszenie, którego doznał w czasie tego wyznania, i powstawszy z godnością z sofy, na której siedział, zbliżył się do Murzyna, rozciągniętego na ziemi, wsparł rękę na głowie jego, i rzekł z łagodnością:

„Wstań nieszczęsny! Allah przebaczają żałującym, i ja, niewolnik jego, nie mogę ciebie potępić. Murzynie! złóż dzięki Prorokowi za to, żeś tu przyszedł, gdyż desyć mi dotknąć cię palcem, abyś wrócił na drogę prawdy. Przybyłeś tu jak zbójca, a wyjdiesz ztąd poczciwym czło-

штатный Учитель Виленскаго Дворянскаго Института *Андерсонъ*.

— Г. Министръ Внутреннихъ Дѣлъ, получивъ донесеніе Чиновника Особыхъ Порученій, Коллежскаго Совѣтника *Анисимова*, ревизовавшаго, дѣйствія Виленскаго Временнаго Комитета для бѣдныхъ, что распорядженіи сказаннаго Комитета какъ въ 1846, такъ и 1847 годахъ, вполнѣ соответствовали цѣлямъ Правительства, и вообще отчетность и дѣлопроизводство Комитета находятся въ самомъ удовлетворительномъ состояніи, изволилъ объявить членамъ сказаннаго Комитета, за вышеизъясненныя дѣйствія, совершенную свою благодарность.

ИЗВѢСТІЯ СЪ КАВКАЗА.

Шамилъ, надѣясь, что наступившая зима воспрепятствуетъ сбору войскъ нашихъ въ Центральномъ Дагестанѣ, двинулъ сильныя партіи, въ Нолбрь минушаго года, къ Цудахару и въ верхніе магалы Казимумьскаго Ханства.

Но Цудахарцы мужественно отстояли свой аулъ и, сдѣлавъ вылазку, опрокинули и преслѣдовали Миридовъ. Между тѣмъ, по распоряженію Командующаго войсками въ при Каспійскомъ Краѣ, Генералъ Лейтенанта Кнзя *Аргутинскаго Долгорукаго*, двѣ колонны—одна изъ 3-хъ, другая изъ 6-ти баталіоновъ пѣхоты, съ 12-ю орудіями, дивизіономъ драгунъ и милиціями, — сосредоточились 22-го Нолбря впереди Цудахара. Не взирая на трудности зимняго въ горахъ похода, войска наши, быстро направленные къ селеніямъ Учугату и Мукарлю, въ коихъ укрѣпились мятежники, вытѣснили ихъ изъ сихъ позицій и, возстановивъ спокойствіе въ краѣ, возвратились 29-го числа въ свои квартиры, въ Темиръ-Ханъ-Шуру и Кумухъ.

Около того же времени, на сѣверной покатоности горъ, Генералъ-Лейтенантъ *Фрейтагъ* приступилъ къ прорубкѣ по всемъ направленіямъ широкихъ просѣковъ въ Чеченскихъ лѣсахъ, согласно предположенію, которое, ежегодно исполнялось зимою, принесло уже существенную пользу. Онъ выступилъ, 18-го Нолбря, изъ укрѣпленія Воздвиженскаго къ рѣкѣ Гойтѣ, съ отрядомъ изъ 9-ти баталіоновъ пѣхоты, 450-ти казаковъ и 16-ти орудій. Съ 29-го Нолбря по 10-е Декабря ежедневно посылаемы были колонны подъ начальствомъ Полковниковъ: Барона *Меллера-Закомельскаго*, Барона *Вревскаго* 2-го и Флигель-Адьютанта Кнзя *Барятинскаго* 1-го, для расчистки лѣса, фуражировокъ и истребленія ближайшихъ ауловъ и хуторовъ. 6-го Декабря, Генералъ-Лейтенантъ *Фрейтагъ* овладѣлъ почти неприступнымъ ауломъ Сабдулы, Наба Малой Чечни. Эти дѣйствія сопровождался

явился сюда убійцею, а выйдешь отсюда честнымъ человекомъ. Ступай, и въ остальное время жизни своей помни о благодѣяніи, которое я оказалъ тебѣ.

Во всехъ краяхъ Алжира разнесся слухъ объ этомъ событіи: благородное мнѣніе эмира придало новый блескъ молвѣ о его добродушіи, мудрости и благородствѣ, и увеличилось общее къ нему уваженіе.

Слѣдъ преобразованіемъ своихъ войскъ, Абд-эль-Кадеръ приказалъ привести къ себѣ пѣшихъ Европейцевъ, принявъ ихъ весьма-благоклонно и потребовалъ, чтобъ они обучили разнымъ манѣврамъ его новыя баталіоны. Для этой же цѣли онъ часто во Французской лагеръ подсылалъ тайныхъ агентовъ, которые сманавливали къ нему недовольныхъ, обѣщая имъ богатую награду. Онъ искалъ ремесленниковъ всякаго рода, особенно кузнецовъ, литейщиковъ и пороховыхъ-дѣлъ-мастеровъ. Султанъ осматривалъ арсеналы и мануфактуры въ Александрію; онъ думалъ, что бедуины не такъ еще отстали отъ Египтянъ, чтобъ ихъ нельзя было обучить самымъ нужнымъ ремесламъ и искусствамъ. При взятіи Меліаны, въ Іюль 1840 года, Французы были свидетелями, какъ далеко Абд-эль-Кадеръ подвинулъ различные роды ремесленности: у него уже дѣлали оружіе и порохъ, лили пушки и проч. Конечно, всѣ эти работы, бывшія подъ надзоромъ Европейцевъ, были еще въ младенствѣ; едва была отлита первая пушка, а Французы уже изгнали эмира изъ его мануфактурнаго города и выставили въ немъ свой флагъ на главной мечети.

Вѣчно-побѣждаемый и никогда-нетерявшій бодрости, всегда-преслѣдуемый и никогда-непостижимый, арабскій полководецъ до-сихъ-поръ только тре-

— P. Minister 'Spraw Wewnętrznych', otrzymawszy zawiadomienie Urzędnika do szczególnychъ poleceń, Radcy Kollegjalnego *Anisimowa*, który uskutecznił rewizyя czynności Wileńskiego Czasowego Komitetu opatrzenia ubogich, iż rozporządzenia rzezonego Komitetu tak w 1846 jak i 1847 roku, w zupełności odpowiadały celom Rządu, i że rachunki i interessa Komitetu znajdują się w jak najlepszymъ stanie, raczył oświadczyć Członkom tego Komitetu, za takowe ichъ czynności, zupełną swoją wdzięczność.

WIA DOMOŚCI Z KAUKAZU.

Szamil, spodziewając się, że nadeszła zima nie dozwoli zebrać się wojskomъ naszymъ w Dagestanie Środkowym, poruszył silne partye, w Listopadzie r. z., ku Cudachar i do wyższychъ magalów Chanstwa Kazi-Kumyjskiego.

Lecz Cudacharcy mężnie obronili swój аулъ, i zrobivszy wycieczkę, odparli i ścigali Miurydów. Tymczasem, z rozporządzenia Dowodzącego wojskami w nad-Kaspijskimъ kraju, Jenerał-Porucznika *Хіція Аргутинскаго-Долгорукаго*, dwie kolumny — jedna z 3-хъ, druga z 6-ciu баталіонów piechoty, z 12 działami, dywизіономъ dragonów i milicyami, — skoncentrowały się d. 22-go Listopada przed Cudahareм. Pomimo trudnego zimą w górachъ pochodu, wojska nasze, szybko skierowane ku wsіomъ Unczugat i Mukarklu, w których się obwarowali buntownicy, wyparły ichъ z tychъ pozycyя, i przywróciwszy spokójność w kraju, powrocili d. 29-go na swe leże, do Temir-Chan-Szury i Kumuchu.

Около тогожъ czasu, на поchyłości północnejъ горъ, Jenerał-Porucznikъ *Freitagъ* zajął się wycinaniem, we wszystkichъ kierunkachъ, szerokichъ przerebowъ w lasachъ Czezeńskich, stosownie do projektu, który, corokъ uskuteczniany zimą, przyniósł już istotną korzyść. Jenerał ten wyruszył, 18-go Listopada, z warowni Wozdwiżeńskіj ku rzece Hoiy, z oddziałem, z 9-ciu баталіонów piechoty, 450 kozaków i 15 działъ złożonym. Od d. 29-go Listopada do 19-go Grudnia, codziennie wysyłane były kolumny, pod dowództwemъ Полковниковъ: Barona *Mellera-Zakomelskiego*, Barona *Wrewskiego* 2 i Flügel-Adjutanta *Хіція Барятинскаго* 1, dla przetrzebienia lasu, furażowania i zniszczenia najbliższychъ ауловъ i folwarków. Dnia 6-go Grudnia, Jenerał-Porucznikъ *Freitagъ* opanowałъ niedostępny prawie аулъ Sabduły, Naiba Małej Czečni. Działanіомъ tymъ towarzyszyły utarczki, w których nieprzyjaciel poniósł znaczną stratę. Podługъ ostatnichъ doniesień, strata

wiekіem. Oddal się, i przez całe twe życie pamiętaj o dobrodziejstwie, jakie ci wyświadczyłem.

We wszystkichъ krajachъ Algieryi rozeszła się wieść o tymъ wypadku: szlachetna zemsta Emira dodała nowego blasku upowszechnionemu już przekonaniu o jego wspaniałości, mądrości i pobożności, i powiększyła powszechny ku niemu szacunekъ.

Cheącъ śpieszniejъ przekształcić swe wojska, Abd-el-Kader rozkazałъ stawić przedъ sobą jeńców Europejskich, przyjąłъ ichъ uprzejmie, i żądałъ, aby uczyli różnychъ obrótówъ jego nowe баталіоны. W tymъ celu często wysyłałъ do obozu francuzkiego tajemnychъ agentów, którzy wabili ku niemu niezadowolonych, obietnicami wielkiej nagrody; przytémъ poszukiwałъ rzemieślnikówъ wszelkiego rodzaju, mianowicie kowalów, giserów i puszkarzy. Oglądającъ niegdysъ arsenaly i rękodzielnie w Alexandryi, Abd-el-Kader powziąłъ nmiemanie, że beduini nie takъ daleko jeszcze pozostali w tyle od Egipcyan, iżby ichъ nie można było wyczerzyć najpotrzebniejszychъ rzemiоśł i kunsztów. Przy zdobyciu Miliyani w lipcu 1840 roku, Francuzi byli świadkami, jakъ dalece Abd-el-Kader rozwinąłъ różne rodzaje rzemiоśł: znaleziono już tamъ fabryki broni, prochu, działъ i t. p. Zapewne, wszystkie te fabryki, zostające pod dozoremъ Europejczyków, były jeszcze zaledwo w dzieciństwie; gdyż ledwo pierwsze działо odlane zostało, Francuzi wygnali Emira z jego rękodzielniczego miasta i na szczyście głównego meczetu zatknęli trójkolorową chorągiew.

Odtądъ wciążъ zwyciężany, lecz nigdy nietraczący odwagi; zawsze ścigany a nigdy nie ujęty; wódzъ arabski nie przestałъ niepokoić i nużyćъ Francuzów, i tymъ sposobemъ

лись перестрѣлками, въ коихъ непріятель понесъ значительный уронъ. По послѣднимъ извѣстіямъ, потеря наша во все это время состояла убитыми: изъ одного оберъ-офицера и 18-ти нижнихъ чиновъ; ранеными изъ 8-ми оберъ-офицеровъ и 148-ми нижнихъ чиновъ.

Отрядъ Генераль-Лейтенанта *Фрейтага*, оставаясь въ центрѣ Малой Чечни, продолжаетъ свои занятія, коими готовится успѣхъ дальнѣйшихъ предприятий къ покоренію этой области.

На Верхней Сунжѣ Подковникъ *Слѣпцовъ* воспользовался отвлеченіемъ Чеченцевъ къ лагерю Генераль-Лейтенанта *Фрейтага*. Въ ночи съ 11 го на 12-е Декабря, собравъ, въ укрѣпленіи Ачховскомъ, 750 казаковъ и шесть ротъ пѣхоты, при трехъ орудіяхъ съ конно-ракетною командою, онъ совершилъ удачный поискъ за рѣку Валерикъ на ауль Умаханъ-Юртъ. Большая часть сопротивлявшихся Чеченцевъ погибла; ауль преданъ огню; 22 плѣнныхъ остались въ рукахъ нашихъ. Съ нашей стороны ранено 2 оберъ-офицера и 6 нижнихъ чиновъ.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 22 Января.

18-го с. м. было второе засѣданіе комисіи штатовъ, подъ предѣтельствомъ маршала сейма, князя Сольмса. Послѣ рѣчей, произнесенныхъ въ пользу и противъ важности собранія, приступлено, по росписанію занятій, къ разсмотрѣнію проекта уголовного устава, который былъ прочитанъ Г. Науманномъ.

— Третьяго дня происходило годовичное торжество учрежденія ордена Чернаго Орла. Король, въ рыцарской зель, вручилъ сперва инвеституру этого ордена статсъ-министру Ротеру и лично возложилъ на него орденскую цѣпь, а потомъ отправился на засѣданіе капитула, со всѣми находящимися въ Берлинѣ кавалерами ордена, въ алую бархатную залу, по оконченіи коего, пригласилъ ихъ къ своему столу.

Ф р а н ц і я.

Парижъ, 20 Января.

Вчера вечеромъ, Король принималъ депутацію палаты перовъ, которая поднесла Е. В. отвѣтныи адресъ на тронную рѣчь. „Господа! (сказалъ Король депутаціи) съ удовольствіемъ нахожу я снова въ вашемъ адресѣ выраженіе соучастія и сердечныхъ чувствъ, изъявляемыхъ палатою, по случаю тяжелой

вожилъ, утомлялъ Французовъ и такимъ-образомъ наносилъ имъ иногда чувствительныя потери, которыхъ не могъ причинить имъ своимъ оружіемъ. Французы, вытѣснивъ Абд-эль-Кадера изъ Маден, Меліаны, Гамзы, Текедемта, его послѣдняго убѣжища, нашли тамъ слѣды его постоянныхъ усилій, съ которыми онъ, не получая уже оружія и военныхъ запасовъ изъ Марокко и отъ англійскихъ купцовъ, хотѣлъ довести Арабовъ до того, чтобы все это производили они сами.

Но маршалъ Вале, слѣдуя своей системѣ, вскорѣ преодолѣлъ все его начинанія. Онъ, шагъ за шагомъ, не давая отдыха, опустошалъ страну огнемъ и мечемъ, а ужасъ и голодъ сильнѣе оружія побуждали Бедуиновъ къ покорности. Послѣ продолжительнаго, но безуспѣшнаго сопротивленія, наконецъ эмиръ принужденъ былъ оставить театръ войны, поручивъ вождю Бенъ-Салему дѣлать кой-какія набѣды на Сахель. Самъ онъ удалился въ нѣдра племенъ, сохранившихъ къ нему вѣрность; чувствуя недостатокъ денегъ, онъ, при содѣйствіи своихъ регулярныхъ войскъ, наложилъ контрибуціи на мирныя племена и заставилъ ихъ вступать подъ свои знамена. Избѣгая сраженій въ открытомъ полѣ, велъ постоянно партизантскую войну перерѣзывая Французамъ поставку продовольственныхъ припасовъ и перехватывая гонцевъ. Рѣшительность и быстрота его движеній, наносили всегда сильный вредъ Французамъ; находившимся такимъ образомъ въ непрерывной тревогѣ; а между тѣмъ эмиръ въ одинъ годъ сформировалъ и усилилъ вновь свои войска, готовившись явиться снова, по примѣру древняго Югурты, на полѣ военныхъ дѣйствій.

(Продолженіе впереди.)

наша, przez cały ten czas, była: w poległych—jeden oficer niższy i 18 żołnierzy; w rannych — 8-miu oficerów niższych i 148 żołnierzy.

Oddział Jenerał - Porucznika *Frejtaga*, pozostając w środku Małej Czechni, kontynuuje swoje zatrudnienia, przygotowując skutek dalszych przedsięwzięć ku podbiciu tej prowincyi.

Nad Wyższą Sunją Półkownik *Ślepcow* korzystał z odejścia Czeceńców ku obozowi Jenerał - Porucznika *Frejtaga*. W nocy, z d 11 na 12-ty Grudnia, zebrawszy, w warowni Aczebojewskiej, 750 kozaków i 6 kompanij piechoty, przy trzech działach z komendą konnych raketników, odbył pomyślny rekonesans, za rzekę Waleryk, do аулу Umachan-Jurt. Większa część opierających się Czeceńców zginęła; аул został spalony; 22 jeńców dostało się w ręce nasze. Z naszej strony rannono 2-ch oficerów niższych i 6 żołnierzy.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P R U S S Y.

Berlin, 22 stycznia.

Dnia 18-go b. m. odbyło się drugie posiedzenie Delegacyi Stanów, pod przewodnictwem Marszałka Sejmu, *Xięcia Solms*. Po głosach wstępnych, które się przeciw ważności zebrania lub za témże oświadczyły, przystąpiono z porządku dziennego do rozbioru projektu do prawa karnego, który przez P. Naumann odczytany został.

— Zawezoraj odbywała się doroczna uroczystość ustanowienia orderu Czarnego Orła. Monarcha w sali Rycerskiej, udzielił naprzód inwestyturę tego orderu Ministrowi Stanu *Rother* i sam osobiście racył mu włożyć łańcuch na szyję; następnie udał się na kapitułę ze wszystkimi obecnymi w Berlinie kawalerami rzecznego orderu, do Pensowej sali axamitnej, poczem zaprosił ich do swego Królewskiego stołu.

F R A N C Y J A.

Paryż, 20 stycznia.

Wczoraj wieczorem, przyjmował Król wielką deputacyą Izby Parów, która mu złożyła adress odpowiedni na mowę tronową. „Mości Panowie Parowie! (rzekł Monarcha, — znowu w tym addressie znajduję z najżywszem wzruszeniem wyraz spółczucia i serdecznych uczuć, które mi Izba wynurza z powodu wielkiego nieszczęścia, jakie do-

przyprawiał ich o dotkliwie straty i klęski, których nie mógł im zadać orężem. Francuzi wypartszy Abd-el-Kadera z Madei, Miliany, Hamzy, Tekedemptu, ostatniego jego schronienia, znajdowali wszędzie ślady jego ciągłych usiłowań, za pomocą których, nie otrzymując już broni i wojennych zapasów z Marokku, ani też od kupców angielskich, chciał doprowadzić Arabów do tego, aby to wszystko sami sporządzali.

Atoli Marszałek Valée, trzymając się swego systemu, niweczył wszystkie jego zamiary. Krok w krok, idąc tuż za Emirem, i nie dając mu chwili wytchnienia, niszczył w koło kraj ogniem i mieczem, a postrach i głód, mocniejszy od oręża, przymuszał beduinów do pokory i uległości. Po długim, lecz daremnym óporze, Emir nakoniec zmuszony był opuścić teatr wojny, i poleciwszy wodzowi Ben-Salemowi, aby jeszcze o ile można nie przedstawiał napadów na Sachel, sam usunął się w głąb pokoleń, które mu pozostały wiernymi. Tam dla zaradzenia braku wi pieniędzy, przy spółdziałaniu regularnych wojsk swoich, Emir zaczął nakładać kontrybucye na pokolenia nie chcące należeć do wojny, i zmuszał je niekiedy gwałtem zaciągać się pod jego chorągwie; unikając zaś bitew w otwartem polu, rozpoczął ciągłą wojnę partyzancką, przecinając zwłaszcza Francuzom dowóz żywności i przejmując gońców. Śmiałość i nadzwyczajna szybkość jego obrotów, przerażała i wyniszczała Francuzów, którzy nawzajem chwili spokojności nie mieli; Emir zaś tymczasem, w przeciągu jednego roku, uorganizowałszy na nowo i pomnożywszy regularne swe wojska, gotował się do ukazania się znowu, naksztaft starożytnego Jugurty, na pierwotnym polu swych działañ.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

печали, постигнутой моею фамилію. Приношу вамъ за то искреннее благодареніе. Съ радостію еще повторю палатѣ, какъ я доволенъ исполненнымъ предумошрительности содѣйствіемъ ея правительству. Если и впредь, какъ въ протекшіе 18 лѣтъ, будемъ счастливо соединять тѣснѣйшимъ узломъ все высшія власти государства, то будемъ часъ отъ часу упрочивать учрежденія, установленныя Франціею, которыя такъ удачно дѣйствуютъ на постепенное развитіе ея благосостоянія, внутренняго порядка и внѣшняго мира. Еще разъ благодарю васъ, господа, за изъявленные вами чувства.“

Слова эти, произнесенныя Королемъ твердымъ голосомъ приняты были съ восклицаніями: „Да здравствуетъ Король!“ После того, Е. В. сошелъ съ трона и довольно долго разговаривалъ съ перами. Наружность Короля выражала совершенное здоровье.

— Король получилъ также и отъ прусскаго Короля письмо съ изъявленіемъ соболъзнованія по случаю кончины принцессы Аделаиды.

— Г-нъ Гизо, имѣлъ вчера продолжительное свиданіе съ австрійскимъ посланникомъ, г-мъ Аппони.

— Въ *Presse* сообщаютъ, что Г. Бюссіеръ назначенъ посланникомъ въ Неаполь, и уже отправился къ мѣсту своего назначенія; Г. Райневалъ перемѣщенъ въ Аенны.

— Въ *Gazette des Tribunaux* сообщаютъ: врачи, приглашенные Трибуналомъ для освидѣтельствованія состоянія здоровья графа Мортіе, представили уже свой рапортъ; въ немъ единогласно изъявляютъ свои свое мнѣніе, что графу Мортіе не должно быть дозволяемо оставлять госпиталь, въ которомъ онъ нынѣ находится.

— Здѣшній судъ присудилъ въ пользу дѣвицы Демози-Депортъ назначенный ей пожизненный пенсіонъ въ 3000 франковъ.

22 Января.

Въ *Constitutionnel* сообщаютъ, что вчера Король никого не принималъ, а третьего дня обѣдалъ одинъ въ своей комнатѣ. Равно и въ газетѣ *Patrie* сообщаютъ разные слухи относительно состоянія здоровья Короля, но въ ней по крайней мѣрѣ приговариваютъ, что слухи эти передаются съ большою осторожностію, такъ какъ весьма многіе бываютъ ими обезпокоиваемы. Въ отвѣтъ на это въ сегодняшнемъ *Journal des Débats* объявляютъ, что все разныя слухи на счетъ опаснаго состоянія здоровья Короля совершенно неосновательны; Его Величество наслаждается вождѣльнимъ здоровьемъ и по возвращеніи своемъ изъ Дре не прекращалъ заниматься обычными своими трудами. Въ *Union Monarchique* пишутъ: Король, говорятъ отозвался вчера къ одному гостю, часто посѣщающему его во дворцѣ: „Идите и опровергните распространившіеся на днѣхъ слухи; скажите, что хотя я страдаю душею, однако тѣломъ нитогда не былъ здоровѣе настоящаго.“ Не смотря на эти официальные увѣренія въ благополучномъ состояніи здоровья Короля, между самими приближенными къ нему лицами и преданнѣйшими его приверженцами, господствуетъ однако большое опасеніе. Въ чертахъ его лица замѣчается перемѣна; со времени кончины его сестры съ нимъ уже дважды случился обморокъ, и вообще съ того времени вся жизненная его дѣятельность какъ бы омертвѣла; незначительныя недуги, не обращающія дониндѣ особеннаго вниманія, нынѣ получаютъ злокачественный видъ; однимъ словомъ опасенія всѣхъ окружающихъ Его Величество увеличиваются съ каждымъ днемъ.

— Въ англійской газетѣ *Globe*, основываясь на письмѣ изъ Парижа пишутъ снова о предположенной Королемъ Филиппомъ абдикаціи, и присовокупляютъ, что это извѣстіе не невѣрно, какъ представляется нѣкоторымъ изъ парижскихъ журналовъ. Если бы Провиденію было угодно продолжить жизнь Короля до совершеннаго излѣченія графа парижскаго, то абдикація была бы не нужна; но кончина Лудвика Филиппа, могущая случиться въ продолженіе слѣдующихъ двухъ или трехъ лѣтъ, была бы чувствительнѣйшимъ ударомъ. Противныя правительству партіи, правда, не такъ многочисленны и не такъ хорошо устроены, чтобы въ этомъ случаѣ можно было опасаться важнаго перелома, но все таки не обошлось бы безъ потрясеній. Абдикація въ настоящую минуту предупредила бы это, такъ какъ Лудвикъ-Филиппъ со всемъ своимъ нравственнымъ вліаніемъ былъ бы у кормила правле-

твенно моею родинѣ. Складамъ за то Паномъ сердечные dzięki. Зradością powtarzam ciągle Izbie Parów, ile się cieszę z tego równie pełnego przezorności, jak prawego współdziałania, jakie udziela memu rządowi. Jeżeli wytrwamy, tak jak to już od 18-tu lat czynimy, w coraz ściślejszem wzmacnianiu węzłów, łączących tak szczęśliwie między sobą wielkie władze Państwa, wówczas będzie my mogli i nadal utrwać coraz bardziej instytucje, jakie sobie Francya nadała, a które tak skutecznie na postępujące rozwijanie się jej pomysłowości, jako też na stałe utwierdzenie porządku wewnątrz, a pkoju zewnątrz, wpływają. Jeszcze raz z całego serca dziękuję Panom za uczucia, któreście mi wynurzyli.“

Слова те, wyrzeczone przez Króla głosem pewnym i stałym, pozdrowione były okrzykami: „Niech żyje Król!“ Monarcha zszedł potem z tronu i rozmawiał dęsy długo z obecnymi Parami. Na twarzy jego malowało się zupełnie zdrowie.

— Król otrzymał także od Króla Pruskiego pismo z ubolewaniami nad śmiercią Xiężniczki Adelajdy.

— P. Guizot, miał wczoraj długą rozmowę z Posłem Austryackim, Hr. Appony.

— *Presse* donosi, że P. Bussieres mianowany został Posłem w Neapolu, i jak najspieszniej udać się miał na swoje posadę, P. Rayneval przeniesiony został do Aten.

— W *Gazette des Tribunaux* czytamy: lekarze wezwani przez trybunał do rozpoznania stanu zdrowia Hr. Mortier, złożyli raport. Jednomyslną konkluzją tego raportu jest, że Hr. Mortier nie powinien być upoważniony do opuszczenia domu zdrowia, w którym został pomieszczony.

— Sąd tutejszy przyznał panie Deluzy-Desportes reklamowaną przez nią pensją dożywotnią, wyznaczoną ję przez Xięcia Praslin, w summie 3,000 franków.

Dnia 22 stycznia.

Constitutionnel donosi, że wczoraj Król nie przyjmował nikogo u siebie, a onegdaj sam obiadował w swoim pokoju. *Dz. Patrie* mówi znowu o ważnych wieściach względem stanu zdrowia Króla, ale przynajmniej dodaje, że o tém donosi z wielką ostrożnością, wspominając tylko o nich, gdyż wiele umysłów nie pokoi się przez to. Odpowiadając na to *Journal des Débats*, ogłasza dziś, że wszystkie zatważające w tym względzie pogłoski, jakoby zdrowie Króla było nadwątlone, najmniejści nie mają zasady; Jego Kr. Mość cieszy się zupełnem zdrowiem, i od powrotu z Dreux nie przestał zajmować się zwykłymi pracami. Według *Union Monarchique*, miał Król dnia wczorajszego powiedzieć do kogoś, co bardzo często w zamku przebywa: „Idź Pan i zaprzecz rozszerzonym od kilku dni wieściom; powiedz, że lubo dusza cierpi, ciało jednak wie było nigdy w lepszym stanie.“ Pomimo tych urzędowych zapewnień o dobrym stanie królewskiego zdrowia, pomiędzy osobami najbliższymi go otaczającymi i najprzychylniejszymi jego stronnikami, panuje jednak największa obawa. W rysach twarzy jego spostrzegać się daje wielka zmiana; dwa razy doznał już napadu młodości od śmierci swęj siostry, a cała jego istota jest od tego czasu całkiem w sobie zamknięta i jakby przytęczona; małe słabości ciała, które d tyeczas wcale nie zwracały uwagi, pogorszają się: słowem obawa tych wszystkich, co Króla otaczają, powiększa się z dniem każdym.

— *Globe* angielski, na mocy korespondencyi z Paryża, mówi znowu o zamierzonej jakoby przez Króla Lудwika Filipa abdykacyi, i dodaje, że wiadomość ta nie jest tak niepodobną do wiary jak się niektórym Paryżkim dziennikom zdaje. Jeżeliby podobało się Opatrzności, mówi *Globe*, przedłużyć dni Króla aż do pełnoletności Hrabi Paryża, abdykacya byłaby niepotrzebną; lecz śmierć Króla Lудwika Filipa zdarzona w ciągu dwóch lub trzech lat byłaby prawdziwą klęską. Wprawdzie partye przeciwnie Rządowi nie są tak liczne ani tak dobrze zorganizowane, iżby się można w tym razie obawiać ważnego przewrotu rzeczy, wszakże nie obeszłoby się bez gwałtownego wstrząśnienia. Abdykacya w obecnej chwili zapobiegłaby temu; gdyż Lудwik Filip pozostałby z całym swym wpływem moralnym u steru Rządu, jako opiekun naturalny przyszłego Króla i Reagenta, i nimby zgon jego nastąpił, nowe panowanie byłoby zorganizowanym i ustalonym.

нія въ качествѣ естественнаго попечителя какъ будущаго Короля такъ и Регента, и въ минуту его кончины, новая власть была бы уже приготовлена и упрочена.

— Король, говорить, объявилъ, что при первой ясной и теплой погодѣ, возвратится снова въ Нельи или Сень-Клу; Тюльери производятъ на него неприятное впечатлѣніе.

— Въ *Journal des Débats* уведомляютъ, что принцъ Жуэвильскій отправится съ супругою не въ Бразилію, а въ Алжиръ, гдѣ проживеть нѣкоторое время у своего брата.

— Въ палатѣ депутатовъ продолжались вчера споры, по случаю представленнаго г-мъ Одилономъ-Барро на министровъ обвиненія въ продажности должностей. Г. Гизо утверждалъ, что ему о томъ вовсе не извѣстно, и что онъ употребитъ всевозможное стараніе, чтобы впередъ этого не было, на каковой конецъ представилъ проектъ постановленія. Палата ограничившись такимъ объясненіемъ, перешла къ очереднымъ своимъ занятіямъ.

— Г. Жирарденъ объявилъ, что у него находится цѣлый портфель доказательствъ на счетъ подкупа чиновниковъ, которыхъ онъ передастъ, во время преній по адресу, депутату Кремье.

— Въ министерствѣ иностранныхъ дѣлъ получены важныя донесенія изъ Леванта, въ коихъ уведомляютъ о возникшей борьбѣ между Турками и Ливанскими Христіанами.

— Изъ Тулона сообщаютъ отъ 16 с. м., что арабскіе пѣльные, прибывшіе съ Абд-эль-Кадеромъ, пользуются большею противу прежняго свободою, и что тѣ, которые сѣтовали на разлуку съ эмиромъ, отправлены въ замокъ Ламальгъ.

— Говорятъ, что Мегмедъ-Али лишь только узналъ объ условіяхъ покоренія Абд-эль-Кадера, объявилъ французскому генеральному консулу, Адольфу Барро, что онъ вовсе не желаетъ принять его въ свои владѣнія.

— 9-го числа с. м. послѣдовало открытіе желѣзной дороги изъ Авиньона въ Марсель; вся эта дорога, отличающаяся весьма многими искусственными работами, стоитъ 61,300,000 фр.; слѣдовательно километръ обходится по 500,000 франковъ. Одинъ тоннель подъ Нертою обошелся въ 10,200,000 франковъ.

— Г. иъ Скрибъ получилъ командорскій крестъ ордена Почетнаго Легіона.

23 Января.

Вчера окончились въ палатѣ депутатовъ общія пренія объ адресѣ. Конецъ ихъ былъ весьма шумный и заключился рѣчью г-на Дюко, который въ рѣзкихъ и несоответственныхъ выраженіяхъ порицалъ большинство и укорялъ г-на Гизо, за что палата пригласила его замолчать.

— Изъ Алжира получено извѣстіе, что въ слѣдствіе сдачи Абд-эль-Кадера, три главныя отрасли племени Гарабасовъ признали владычество Франціи. Ген. Ламорисьеръ отправился 7-го числа изъ Орана въ Парижъ. Въ *Touonnais* полагаютъ, что эмиръ не долго пробудетъ въ замкѣ Ламальгъ.

— Изъ полученныхъ на дняхъ депешей съ Востока видно, что французскій генеральный-консулъ, по поводу убіенія Турками Христіанъ въ ливанскихъ горахъ, предписалъ капитанамъ двухъ французскихъ кораблей высадить на берегъ свой экипажъ.

— Правительство Соединенныхъ-Штатовъ отнеслось къ европейскимъ консуламъ въ Калифорніи, чтобы они исходатайствовали новый *exequatur* въ Вашингтонѣ, что подало поводъ къ догадкамъ, что Американцы намѣреваются присоединить эту провинцію къ Штатамъ.

А н г л и я.

Лондонъ, 19 Января.

На происходившемъ вчера, подъ председательствомъ члена парламента, Г. Люшингтона, собраніи, состоялось постановленіе на счетъ образованія общества, которое, по примѣру общества противъ хлѣбныхъ законовъ, будетъ дѣйствовать противъ налога съ оконъ до тѣхъ поръ, пока этотъ вредный для здоровья налогъ не будетъ совершенно отмѣненъ. Это общество будетъ именоваться: Лондонское и провинціальное общество для уничтоженія налога съ оконъ.

— Król miał oświadczyć, że za pierwszym ciepłym promieniem słonecznym powróci znowu do Neuilly lub St. Cloud. Tuilerye sprawiają mu przykrość.

— *Journal des Débats* donosi, że Xiążę Joinville z małżonką swoją nie do Brezylji, ale uda się do Algieru, gdzie czas niejaki u brata zabawi.

— Wczoraj, w Izbie Deputowanych, toczyły się długie spory z powodu wniesionego przez P. Odillon-Barrot przeciw Ministrom zarzutu o sprzedaż urzędów. P. Guizot utrzymywał, że ta rzecz, aczkolwiek poświęcona zwyciężajem, nie była mu jednak wiadomą, obiecał oraz wszelkiej dołożyć usilności, aby nadal nie miała miejsca, i w tym celu złożył projekt do prawa. Izba zadowolona temi słowy przeszła do porządku dziennego.

— P. Girardin oświadczył, że ma pełne kieszenie dowodów o przekupstwie urzędników, które w czasie rozpraw nad adresem złoży w ręce Deputowanego Cremieux.

— Do ministerstwa spraw zagranicznych nadejść miały ważne ze Wschodu depesze, donoszące o wybuchu nowej walki między Turkami a Chrześcianami w Libanach.

— Donoszą z Tulonu, pod dniem 16-m b. m., że jeńcom Arabskim, którzy z Abd-el-Kadarem przybyli, więcej dano wolności, i że tych, którzy się nazbyt martwili, z powodu rozłączenia z Emirem, odesłano do zamku Lamalgue.

— Mówią, że Mehmed-Ali, jak tylko się dowiedział o warunkach poddania się Abd-el-Kadara, oświadczył Jeneralnemu Konsulowi francuzkiemu, Adolffowi Barrot, że go nie życzy weale przyjąć w krajach swoich.

— W d. 9 b. m. otworzoną została do publicznego użytku kolej żelazna z Avignonu do Marsylii. Cała kolej, która ma bardzo wiele robót sztucznych, kosztuje 61,300,000 fr., co wynosi na kilometr około 500,000 franków. Sam tunel pod Nerthe kosztuje 10,200,000 franków.

— P. Seribe otrzymał krzyż komandorski orderu Legii honorowej.

Dnia 23 stycznia.

Izba Deputowanych ukończyła wczoraj ogólne rozprawy nad adresem; koniec ich był bardzo burzliwy, gdyż zakończyła je mowa P. Ducos, który, w wyrazach cierpkich i niestosownych, osobiście dotykał członków większości i miotał obelgi na P. Guizot, za co też przez Izbę do porządku przywołany został.

— Z Algieru nadeszła wiadomość, że w skutku poddania się Abd-el-Kadara, trzy główne szczepy plemienia Garabasów uznały władztwo Francyi. Jeneral Lamoriciere wyjechał d. 7-go z Oranu do Paryża. *Touonnais* mniema, że Emir niedługo zabawi w zamku Lamalgue.

— Treścią nadeszłych świeżo depeszy ze Wschodu, ma być to, iż Konsul Jeneralny francuzki, w skutku popełnionej przez Turków rzezi Chrześcian w Libanach, kazał dowódcom dwóch wojennych okrętów swego narodu wysadzić na ląd osady.

— Rząd Stanów-Zjednoczonych wezwał konsulów Europejskich w Kalifornii, aby się postarali o nowe *exequatur* w Washingtonie; z tego wnoszą, że Amerykanie mają zamiar tę prowincyę wcielić do Państw swoich.

ANGLIA.

Londyn, 19 stycznia.

Na odbytem wczoraj, pod przewodnictwem członka Parlamentu, P. Lushington, zgromadzeniu, postanowieniem zostało utworzenia towarzystwa, które, podobnie jak w swoim czasie Liga przeciw prawom zbożowym, wystąpi przeciw podatkowi od okien, i na wszelkich prawem dozwoionych drogach, dopóty działać nie przestanie, dopóki ten zgubny dla zdrowia podatek zniesiony całkiem nie będzie. Towarzystwo to nazywać się będzie: Londyńskim i prowincjonalnym związkiem do zniesienia podatku od okien.

— Депутаты купеческаго сословія городов Манчестера и Ливерпуля, представлялись вчера первому министру, и просили уничтоженія или пониженія пошлины на чай, которая не только вредна торговлѣ, но и имѣет пагубныя послѣдствія для народнаго здоровья, дѣлая употребленіе чая недоступнымъ для недостаточныхъ людей. Лордъ Джонъ Россель терпѣливо выслушалъ всѣ замѣчанія, но наконецъ отвѣчалъ, что по состоянію государственныхъ финансовъ, не можетъ онъ нынѣ удовлетворить этой просьбѣ.

— Полученныя изъ Лиссабона донесенія отъ 9 го числа с. м. сообщаютъ, что португальское правительство извѣстило посланниковъ трехъ интервенціонныхъ державъ, что оно протоколъ объ интервенціи считаетъ уже утратившимъ силу, такъ какъ нынѣ собраніемъ кортесовъ исполнено послѣднее, назначенное протоколомъ, условіе. Сэръ Гампльтонъ отвѣчалъ на это протестаціею и подтвердилъ всѣ свои жалобы по поводу послѣднихъ выборовъ кортесовъ, произведенныхъ посредствомъ насильственныхъ мѣръ въ пользу Кабралитовъ.

ШВЕЙЦАРІЯ.

Бернъ, 18 Января.

Швейцарскій сеймъ началъ вновь свои засѣданія 10-го Января, подъ предсѣдательствомъ Г. Оксбейна. Вчера Г. Стратфордъ Кэнинъ вручилъ президенту швейцарскаго сейма ноту, въ которой склоняетъ его къ изданію общаго всепрощенія и къ благоразумному разсмотрѣнію вопроса относительно ревизіи федераціонной хартіи, и обращаетъ особенное вниманіе на то, что перевѣсъ одной партіи въ Швейцаріи съ одной стороны не будетъ проченъ, а съ другой не обезпечитъ благосостоянія страны; далѣе объявляетъ себѣ противъ обложенія кантоновъ отдѣльной лиги военною контрибуціею, противъ уничтоженія монастырей, противъ конфискаціи частныхъ имѣній и противъ назначенія принудительнымъ займомъ.

— Въ англійской газетѣ *Times* напечатана длинная и отчетливо написанная статья о поведеніи швейцарскаго правительства въ отношеніи католическихъ кантоновъ, преимущественно же Фрейбурга, гдѣ вооруженная сила очевиднымъ терроризмомъ поддерживаетъ козни радикальнаго меньшинства жителей. Выборы произведены тамъ были при вліяніи ужаса и насилія. Вновь избранное правительство, съ неизвѣстнымъ цинизмомъ обнародовало новую хартію, по силѣ которой упрочиваетъ свое существованіе на девять лѣтъ, предало суду членовъ и приверженцевъ прежняго правительства, которое безпрекословно было законно, и еще недовольствуясь этимъ, прекратило судебное разсмотрѣніе дѣла, и безъ суда приговорило 31 гражданина къ личной уплатѣ 1,200,000 франковъ и къ 15-ти лѣтнему изгнанію. Монастырь Портъ-Діе закрытъ и всѣ его зданія конфискованы. Чрезвычайная контрибуція въ 400,000 франк. наложена была на епархіальнаго епископа и девять монастырей, никогда не принадлежавшихъ къ Іезуитамъ; всѣ церковныя недвижимыя имущества перешли въ завѣдываніе правительства.

Вотъ духъ,—продолжаютъ въ *Times*, — одушевляющій нынѣ временное федеральное правительство во Фрейбургѣ. Оно совершило такія дѣйствія, которыя имѣли мѣсто только во время французской конвенціи, убѣждая этимъ весь міръ, что правосудіе и свобода не существуютъ болѣе на швейцарской землѣ. Такія дѣйствія происходили и въ прочихъ католическихъ кантонахъ, и даже въ отношеніи пріюта св. Бернарда, котораго равномерно не пощадило хищничество и грабежь радикальной партіи, поддерживаемой войсками. Это заведеніе, прославленное въ Европѣ набожностію, самопожертвованіемъ и гостеприимствомъ его монаховъ, занимающихъ эту обитель въ продолженіе семи съ половиною столѣтій, и которые рѣшительно никогда не вмѣшивались въ политику, равномерно обложено было контрибуціею въ 80,000 фр. Протестъ дома св. Бернарда, найдеть отголосокъ во всемъ образованномъ мірѣ, и не можетъ не опозорить радикальной партіи въ общемъ мнѣніи. Такія злоупотребленія власти, должны возбудить въ сердцахъ обиженныхъ непримиримую ненависть, и притомъ весьма благоприятствуютъ чужестранному вмѣшательству, порождая печальное убѣжденіе, что настоящая побѣда швейцарскихъ радикалистовъ служить только вступленіемъ къ ужасному перевороту въ общественномъ и политическомъ отношеніяхъ.

— Deputacya купцовъ зъ міаст Manchester i Liverpool, miała wczoraj posłuchanie u pierwszego Ministra, w celu wyjednania u niego zniesienia lub zniżenia cła od herbaty, które nietylko szkodliwe jest dla handlu, ale także i wpływ zgubny wywiera na zdrowie ludu, bo mu nie dozwala używać tego napoju w dostatecznej ilości do zastąpienia trunków gorących. Lord John Russell słuchał cierpliwie tych uwag; odrzekł jednakże, że stan finansów nie dozwala mu przychylić się do tego żądania.

— Według nadeszłych z Lizbony wiadomości pod d. 9 b. m., rząd portugalski zawiadomił Posłów trzech interwencyjnych mocarstw, że protokół interwencyjny uważa odtąd za uchylony, gdyż teraz, z powodu zgromadzenia się Kortezów, ostatni protokółem oznaczony warunek został dopełniony. Sir Hamilton Seymour miał na to odpowiedzieć protestacyą, i powtórzył wszystkie swoje zażalenia, z powodu ostatnich wyborów do Kortezów, dokonanych za pomocą gwałtownych środków, w interesie Kabralistów.

SZWAJCARYA.

Bern, 18 stycznia.

Sejm Szwajcarski rozpoczął na nowo swe posiedzenia, d. 10 stycznia, pod prezydencyą P. Ochsenbeina. Wczoraj, P. Stratford-Canning doręczył Prezowi Sejmowi Szwajcarskiego notę, w której nader przyjaźliwie wyrażał zaleca ogólną amnestyą i dojrzałe rozstrząśnienie kwestyi, względem rewizyi ustawy federacyjnej, i na to szczególnie zwraca uwagę, że stanowcza przewaga jednego stronnictwa w Szwajcaryi, ani może być trwała, ani też szczęścia kraju nie ustali. Daléj powstaje przeciwko nałożeniu na Kantony Sonderbundu kontrybucyi wojennej; przeciw zniesieniu klasztorów, przeciw konfiskacie majątków prywatnych, i nakoniec przeciw nakładaniu pożyczki przymusowej.

— Angielski dziennik *Times* zawiera długi i nader wymowny artykuł o postępowaniu Rządu Szwajcarskiego względem Kantonów Katolickich, a szczególnie we Fryburgu, gdzie siła zbrojną jawnym terroryzmem wspiera gwałty radykalnej mniejszości mieszkańców. Wybory odbyły się tam pod wpływem strachu i przymusu. Nowoobрани rząd radykalny, z niepojętym cynizmem ogłosił nową ustawę, przez którą ustala się sam na lat dziewięć; pociągnął do sądu członków i stronników dawnego rządu, który niezaprzeczenie był prawnym, a niedość mając na tém, dla większego pośpiechu, przerwał śledztwo i już bez sądu skazał 31 obywateli na zapłacenie solidarnie, 1,200,000 frank. i na 15-letnie wygnanie. Klasztor Port-Dieu został skassowany, i całe jego mienie skonfiskowane. Kontrybucya nadzwyczajna, wynosząca 400,000 fr., nałożona została na Biskupa dycezyjalnego i dziewięć klasztorów, które nigdy do Jezuitów nie należały; wszystkie dobra kościelne oddano pod kontrolę Rządu.

„Taki jest, mówi *Times*, duch, który ożywia federalny rząd tymczasowy we Fryburgu. Dokonał on takie czynności, jakie chyba pod Konweneyą Francuzką mogły być widziane, dając przez to poznać światu całemu, że sprawiedliwość i wolność wygnane zostały z ziemi Szwajcarskiej. Podobne postępowanie przyjęte było powszechnie i w innych Katolickich Kantonach, a nawet względem domu przytułku św. Bernarda, który też nie uszedł drapieżności i rabunku partyi radykalnej, wspieranej przez wojsko. Ten zakład, który słynie w całej Europie z pobożności, odwagi i gościnności swych zakonników, którzy go zajmują od siedmiu i pół wieków, a nigdy najmniej się nie mieszały do polityki, uległ również kontrybucyi 80,000 fr. Protestacya domu św. Bernarda będzie miała odgłos w całym cywilizowanym świecie, i nie może nie zhańbić partyi radykalnej w opinii publicznej. Podobne nadużycia władzy muszą obudzić w sercach pokrzywdzonych nieukojoną nienawiść, a przytém sprzyjają też wielce wdaniu się postronnemu, wzbudzając to smutne przekonanie, że obecny tryumf radykalistów szwajcarskich, jest tylko wstępem do okropnego przewrotu w społecznym i politycznym względzie.

Италия.
Римъ, 5 Января.

Извѣстно уже, что *Motu proprio* Папы относительно министерскаго совѣта, считаютъ здѣсь непремѣннымъ дополненіемъ распоряженій на счетъ государственнаго совѣта и муниципальнаго устава. „Мы имѣли въ виду (сказано въ *Motu proprio* относительно министерскаго совѣта), чтобы преимущественно обязанности каждаго министерства были надлежащимъ образомъ и ясно опредѣлены, такъ чтобы всякій въ своей чертѣ былъ независимъ и самостоятелемъ, и принялъ на себя отвѣтственность. Но и совокупность дѣйствій министерскаго совѣта должна быть также опредѣлена, чтобы правительство въ своихъ частяхъ и цѣлости придерживалось одинаковой системы, и чтобы подданные подъ сѣнію новаго законоположенія и новаго управленія, могли спокойно наслаждаться благосостояніемъ. А такъ какъ съ каждымъ днемъ усиливаются нужды и управленіе становится болѣе затруднительнымъ, то съ министерскимъ совѣтомъ имѣеть быть соединенъ аудиторіатъ, по примѣру, какъ это постановлено при государственномъ совѣтѣ, который долженъ наблюдать, чтобы государственныя дѣла вѣряемы были такимъ мужамъ, которые доказали уже на дѣлѣ свои способности и усердіе.“

Реформа присутственныхъ мѣстъ, указана дальнѣйшею цѣлію сего *Motu proprio*; Папа возвыщаетъ въ немъ: составленіе новыхъ законоположеній, условий и основаній относительно нуждъ и степени каждой должности, а также относительна надзора, подсудимости, обозначенія обязанности и обеспечения участи чиновниковъ. По представленіи сихъ основныхъ начертаній, и по изъявленіи надежды, что подданные сохраненіемъ согласія, порядка, умѣренности и преданности, покажутъ себя достойными сего не усильнаго о нихъ благодѣянія Папы, слѣдуютъ извѣстныя уже наставленія на счетъ образованія министерскаго совѣта.

— Папа утвердилъ постановленіе государственнаго совѣта относительно распубликованія въ газетахъ его преній.

8 Января.

Въ началѣ сегодняшняго нумера *Diario di Roma* напечатана, полуофициальная статья, напоминающая повелѣніе 22-го Іюня п. г., въ которомъ Папа воспретилъ всѣ дальнѣйшія народныя демонстраціи и приготовления для него торжества. Его Святѣйшество, сказано въ этой статьѣ между прочимъ, ни сколько не думаетъ, чтобы любовь и благодарность подданныхъ къ нему уменьшились, однако же имѣть надобности доказывать ему это сборищами и вишними знаками. Люди завистливые и злонамѣренныя могутъ толковать эти движенія иначе, и потому не нужно давать имъ къ тому повода. Въ заключеніе Его Святѣйшество требуетъ, чтобы спокойствіе въ общественной и частной жизни были наградою за его непрерывныя попеченія о народѣ.

— Въ извѣстіяхъ изъ разныхъ пунктовъ Италіи сообщаютъ о безпокойствахъ и волненіяхъ, къ которымъ возбуждаетъ мирныхъ жителей партія недовольныхъ, стремящихся къ такъ называемымъ прогрессамъ. Въ Миланѣ, въ началѣ года, предлогомъ безпокойствъ приняла куреніе табаку на улицахъ, и всѣ появлявшіяся съ сигарками или трубками подвергались насмѣшкамъ и оскорбленіямъ. Въ Ливорнѣ также произошли безпорядки, подавленные вскорѣ дѣтельными мѣрами Тосканскаго правительства. Извѣстія о сихъ безпорядкахъ произвели во Флоренціи общее негодованіе, даже самая радикальная газета *Alba* вооружается противъ безразсудныхъ зачинщиковъ. Изъ всѣхъ провинцій Великаго Герцогства Тосканскаго являюся въ столицу депутаціи для увѣренія герцога въ отвращеніи, ощущаемомъ его подданными къ симъ безпорядкамъ.

Вѣлосны.
Рымъ, 5 stycznia.

Видоме już *Motu proprio* Papieżkie względem Rady Ministrów, uważane jest za konieczne uzupełnienie rozporządzeń względem Rady Stanu i Ustawy municypalnej. „Zamiarem naszym było (czytamy w tém *Motu proprio* o Radzie Ministrów), aby przede wszystkim atrybucye każdego Ministra były oddzielone i jasno oznaczone, iżby każdy w swoim zakresie był niezawisłym i samodzielnym, i przyjął na siebie odpowiedzialność. Ale i współdziałalność Rady Ministrów powinna być oznaczoną, iżby rząd w całości i częściach swoich trzymał się jednolitego systemu, i aby poddani nasi, pod nowymi prawami i nowym zarządkiem spokojnie pomyślności używać mogli. A że z każdym dniem zwiększają się potrzeby i rządzenie staje się trudniejszym, przeto z Radą Ministrów połączona być ma Korporacya Auditorów (*Uditori*), podobnie jak przy Radzie Stanu, mająca czuwać nad tém, iżby sprawy publiczne dostawały się w ręce takich mężów, którzy już złożyli dowody zdolności i gorliwości swojej.“

— Reforma urzędów wskazana jest jako dalszy cel tego *Motu Proprio*. Papież zapowiada w niem ułożenie nowych praw, warunków i zasad, względem potrzeb i stopni każdego urzędu, jako też względem kwalifikacyi, określenia powinności, i zabezpieczenia losu urzędników. Po przedstawieniu tych zasadniczych zarysów, i po wynurzeniu nadziei, że poddani Jego Świątobliwości, przez zgodę, porządek, umiarkowanie i wierność okażą się godnymi tej nieustannej o ich dobro troskliwości Papieża, następują wiadome już przepisy względem organizacyi Rady Ministrów.

— Papież zatwierdził uchwałę Rady Stanu (*Consulty*) względem ogłaszania drukiem jej rozpraw.

Dnia 8 Stycznia.

Na wstępie dzisiejszego numeru *Diario di Roma* umieszczony jest wpisany artykuł, przypominający rozkaz z d. 22 czerwca roku zeszłego, mocą którego Papież zakazał na przyszłość wszystkich publicznych demonstracyi i przygotowywanych dla siebie uroczystości. Jego Świątobliwość — jak wyraża między innymi rzeczeny artykuł — nie sądzi bynajmniej, aby się miłość i wdzięczność poddanych zmniejszyły odtąd miały ku niemu, jednakże nie widzi potrzeby okazywania mu tego za pomocą zgromadzeń i oznak zewnętrznych. Ludzie zazdrośni albo zlemysłacy mogą te poruszenia tłumaczyć sobie inaczej, i przeto nie należy dawać nim do tego powodu. Naręczenie Jego Świątobliwość wymaga, aby spokojność w publicznym i prywatnym życiu jego poddanych, była nagrodą za jego ciągłą troskliwość o dobry byt swego narodu.

— Wiadomości z różnych stron Włoch, donoszą o ruchach i zaburzeniach, do których pobudza spokojnych obywateli stronnictwo nieukontentowanych, dążących do tak nazwanych postępów. W Medyolanie, na początku roku, za powód do niepokojów posłużyło palenie tytoniu na ulicach, i wszyscy którzy się okazali z cygarami lub fajkami w ustach, wystawieni byli na szyderstwa i zniewagę. W Livorno także zaszły nieporządky, usmierzone atoli niezwłocznie użyciem energicznych środków przez rząd Toskański. Wiadomości o tych zaburzeniach wywołały we Florencyi powszechne nieukontentowanie, tak dalece, iż nawet radykalna gazeta *Alba* występuje przeciwko nierozsądnym zamachom wicherzycieli. Ze wszystkich prowincyi Wielkiego Xięstwa Toskańskiego przybywają do stolicy deputacje, dla zapewnienia W. Xięcia o swiej wierności, jako też o wstręcie jaki poddani jego czują ku tym zaburzeniom.